

Evanghelia După Matei

Capitolul 1 - 2

1:1-17 Genealogia lui Isus

Evanghelia după Matei pare a fi adresată unui auditoriu iudaic. Așa se explică și multitudinea de citate din Vechiul Testament. De aceea, Matei nu începe cu nașterea lui Isus, ci cu genealogia Acestuia. Mesia trebuia să fie fiul lui David. Matei prin genealogia din primul capitol pare să demonstreze că Isus, este fiul lui David, împlinind astfel o condiție mesianică esențială. Dar se pare ca el urmărește și alte lucruri prin această genealogie, căci așa se explică de ce începe de la Avraam și nu de la David. Toți evreii știau că David era din Avraam. Nimeni nu se îndoia de acest lucru. Cu toate acestea, Matei începe de la Avraam. El urmărește deci și un mesaj teologic. De aceea, prima afirmație a cărții îl prezintă pe Isus ca fiind fiul lui Avraam, fiul lui David.

Domnul a promis lui Avraam că va binecuvânta toate neamurile în Sămânța Sa. Promisiunea se împlinește în parte prin IOSIF (prototip mesianic) și apoi prin ISRAEL. Dar promisiunea se împlinește plenar prin Hristos. Pavel în Galateni capitolul 3 insistă pe faptul că Sămânța este Hristos. Ca fiu al lui Avraam, Isus este VASUL prin care vor fi binecuvântate toate Neamurile (vezi Isaia 49:1-7) De asemenea este moștenitor al țării Canaan (vezi Gen.17) și apoi al întregului pământ (vezi Ps.2). De asemenea, Avraam este tatăl tuturor credincioșilor, iar ISUS este campionul CREDINȚEI. Anticipăm deci că tema mântuirii NEAMURILOR și tema CREDINȚEI vor fi teme importante în carte.

Domnul a promis lui David un Fiu care va zidi Casa Domnului și care va domni pentru totdeauna pe scaunul de domnie al lui Israel. Promisiunea se împlinește în parte prin SOLOMON (prototip mesianic) și prin DINASTIA DAVIDICĂ. Dar promisiunea se împlinește plenar în Hristos. Deci, ca fiu al lui David, Isus este ÎMPĂRATUL care va zidi Casa Domnului pentru eternitate (Zah.6:12-13) și care va domni pe scaunul de domnie al lui Israel (Isaia 9:6-7) și al Domnului (Ps.110:1) pentru totdeauna. De asemenea, DAVID este vasul prin care Domnul împlinește promisiunea dată lui Avraam și anume că țara Canaan va fi stăpânită de sămânța lui. David este vasul prin care judecata se revarsă peste neamurile răzvrătite și mântuirea peste poporul Domnului. Anticipăm astfel că tema zidirii Casei Domnului, tema împăratului și a judecății vor fi teme centrale în Evanghelie.

Genealogia este extrem de interesantă, mai ales dacă o comparăm cu cea din Luca 1. Această comparație ne va ajuta să identificăm mai bine ce urmărește Matei să ne transmită prin această genealogie. De la început observăm că:

- Genealogia ajunge la IOSIF, iar în cap.1-2 IOSIF și nu MARIA este personajul principal.

- Matei insistă pe o armonie: 14 generații de la Avraam la David, 14 generații de la David la strămutarea în Babilon și 14 generații de la strămutarea în Babilon la Hristos.
- Ne sunt oferite 4 borne esențiale ale planului lui Dumnezeu: Avraam – David – robia Babiloniană – Hristos.
- În genealogie sunt făcute și câteva comentarii. Anumite comentarii evidențiază tocmai BORNELE menționate mai sus. Alte comentarii par să menționeze câteva FEMEI.

Să comparăm cele două genealogii:

Genealogia din Matei	Genealogia din Luca
Cartea neamului lui Isus Hristos, fiul lui David, fiul lui Avraam. 1. Avraam a născut pe Isaac; 2. Isaac a născut pe Iacov; 3. Iacov a născut pe Iuda și frații lui; 4. Iuda a născut pe Fares și Zara, din Tamar; 5. Fares a născut pe Esrom; 6. Esrom a născut pe Aram; 7. Aram a născut pe Aminadab; 8. Aminadab a născut pe Naason; 9. Naason a născut pe Salmon; 10. Salmon a născut pe Boaz, din Rahab; 11. Boaz a născut pe Obed, din Rut; 12. Obed a născut pe Iese; 13. Iese a născut 14. pe împăratul David. 1. Împăratul David a născut pe Solomon, din văduva lui Urie; 2. Solomon a născut pe Roboam; 3. Roboam a născut pe Abia; 4. Abia a născut pe Asa; 5. Asa a născut pe Iosafat; 6. Iosafat a născut pe Ioram; 7. Ioram a născut pe Ozia; 8. Ozia a născut pe Ioatam; 9. Ioatam a născut pe Ahaz; 10. Ahaz a născut pe Ezechia; 11. Ezechia a născut pe Manase; 12. Manase a născut pe Amon; 13. Amon a născut	Isus avea aproape treizeci de ani când a început să învețe pe norod; și era, <u>cum se credea</u>, 1. fiul lui Iosif, 2. fiul lui Eli, 3. fiul lui Matat, 4. fiul lui Levi, 5. fiul lui Melhi, 6. fiul lui Ianai, 7. fiul lui Iosif, 8. fiul lui Matatia, 9. fiul lui Amos, 10. fiul lui Naum, 11. fiul lui Esli, 12. fiul lui Nagai, 13. fiul lui Maat, 14. fiul lui Matatia, 15. fiul lui Semei, 16. fiul lui Ioseh, 17. fiul lui Ioda, 18. fiul lui Ioanan, 19. fiul lui Resa, 20. fiul lui Zorobabel, 21. fiul lui Salatiel, 22. fiul lui Neri, 23. fiul lui Melhi, 24. fiul lui Adi, 25. fiul lui Cosam, 26. fiul lui Elmadam, 27. fiul lui Er, 28. fiul lui Isus, 29. fiul lui Eliezer, 30. fiul lui Iorim, 31. fiul lui Matat,

14. **pe Iosia;**

1. Iosia a născut pe Iehonia și frații lui, pe vremea strămutării în Babilon.

După strămutarea în Babilon,

2. Iehonia a născut pe Salatiel;
3. Salatiel a născut pe Zorobabel;
4. Zorobabel a născut pe Abiud;
5. Abiud a născut pe Eliachim;
6. Eliachim a născut pe Azor;
7. Azor a născut pe Sadoc;
8. Sadoc a născut pe Achim;
9. Achim a născut pe Eliud;
10. Eliud a născut pe Eleazar;
11. Eleazar a născut pe Matan;
12. Matan a născut pe Iacov;
13. Iacov a născut pe Iosif, **bărbatul Mariei,**
14. din care S-a născut **Isus, care Se cheamă Hristos.**

Deci de la Avraam până la David sunt ***paisprezece neamuri*** de toate;
de la David până la strămutarea în Babilon sunt ***paisprezece neamuri***;
și de la strămutarea în Babilon până la Hristos sunt ***paisprezece neamuri***.

32. fiul lui Levi,
33. fiul lui Simeon,
34. fiul lui Iuda,
35. fiul lui Iosif,
36. fiul lui Ionam,
37. fiul lui Eliachim,
38. fiul lui Melea,
39. fiul lui Mena,
40. fiul lui Matata,
41. fiul lui Natan,
42. fiul lui **David,**
43. fiul lui Iese,
44. fiul lui Iobed,
45. fiul lui Booz,
46. fiul lui Salmon,
47. fiul lui Naason,
48. fiul lui Aminadab,
49. fiul lui **Admin,**
50. fiul lui Arni,
51. fiul lui Esrom,
52. fiul lui Fares,
53. fiul lui Iuda,
54. fiul lui Iacov,
55. fiul lui Isaac,
56. fiul lui **Avraam,**
57. fiul lui Tara,
58. fiul lui Nahor,
59. fiul lui Seruh,
60. fiul lui Ragau,
61. fiul lui Falec,
62. fiul lui Eber,
63. fiul lui Sala,
64. fiul lui Cainam,
65. fiul lui Arfaxad,
66. fiul lui Sem,
67. fiul lui Noe,
68. fiul lui Lameh,
69. fiul lui Matusala,
70. fiul lui Enoh,
71. fiul lui Iared,
72. fiul lui Maleleel,
73. fiul lui Cainan,
74. fiul lui Enos,
75. fiul lui Set,
76. fiul lui Adam,
77. fiul lui Dumnezeu.

--	--

Observăm că Luca pornește de la Isus, pe când Matei ajunge la Isus. Matei așează genealogia la începutul Evangheliei, iar Luca după relatarea nașterii Mântuitorului și înainte de tabloul cu Ispitirea lui Isus. Luca ajunge până la ADAM. Luca pare să îl prezinte pe Isus, ca fiul AL OMULUI, ca al doilea ADAM. Dacă primul Adam a fost ispitit de cel rău într-o grădină și a falimentat, al doilea Adam este ispitit de același Șarpe de această dată într-o pustie, căci grădina de altădată fusese transformată într-o pustie din pricina răzvrătirii primului Adam. Sunt menționați și Avraam și David, dar autorul nu insistă pe descendența davidică sau evreiască ca Matei.

Am subliniat cu ROȘU elementele noi din genealogia din Luca. De fapt singura parte din genealogie care coincide cu cea din Matei este cea de la Avraam la David. Dar și aici, Luca adaugă o generație în plus (pe ADMIN). Aceasta ar însemna că sunt 15 neamuri de la Avraam la David. Oare Matei a omis intenționat pe ADMIN pentru a evidenția numărul 14. Se pare că da. Atunci ce vrea de fapt să transmită Matei prin repetarea cifrei 14, dacă el știe că de fapt nu au fost 14 generații ci aproximativ 14. De la DAVID, genealogia lui Luca o ia pe o cu totul altă linie, și anume pe linia lui NATAN și nu pe linia lui Solomon. Interpretarea clasică este că Luca merge pe linia MARIEI, iar Matei pe linia lui IOSIF. Și într-adevăr în prezentarea tabloului nașterii din Matei, IOSIF este personajul principal, iar Maria stă în umbră. În schimb în relatearea acelui tablou de către Luca MARIA este personajul principal iar Iosif stă în penumbră. Personal mi se pare explicația cea mai bună susținută de narațiunea nașterii Mântuitorului focalizată pe IOSIF în Matei și pe MARIA în Luca. Deci, atât IOSIF cât și Maria sunt din DAVID. Și are logică. Căci Isus era fiul lui IOSIF, care era din DAVID, dar nu era din IOSIF. În schimb era din MARIA. Pentru a fi DIN DAVID, MARIA trebuia să fie din DAVID. Și faptul că atât IOSIF cât și MARIA sunt din DAVID argumentează puternic descendența davidică a Celui născut din fecioara Maria în casa lui Iosif.

Pe linia lui Iosif, de la David la Isus sunt $14 + 14 = 28$ de generații. Pe linia Mariei, de la David la Isus sunt 42 de generații. Diferența pare a fi prea mare. Ținând cont că e vorba de aproximativ 900 de ani de istorie, diferența de 14 generații poate fi reală. Deci, fie MATEI omite intenționat o parte din descendenți pentru a ajunge la cifra 14, fie ascendenții mesianici ai Mariei au făcut copii la tinerețe, iar ai lui Iosif mai la bătrânețe. Acest lucru pare a se potrivi din nou cu faptul că MARIA era foarte tânără, pe când IOSIF (cum spune tradiția) era se pare mai în vârstă.

Matei spune că de la David la momentul strămutării în Babilon sunt 14 generații. E vorba aproximativ de $950-600=350$ de ani. Apoi spune că de la Momentul strămutării în Babilon până la Isus sunt tot 14 generații. Dar acum e vorba de aproximativ 600 de ani, deci cu 250 de ani mai mult. 14 generații pentru 600 de ani înseamnă 0 diferență de aproximativ 42 de ani ($600:14=42$) între generații. Adică, media de vârstă la care a născut fiecare pe Mesia să fie de 42 de ani. Acest

lucru este posibil, dar pare mai puțin obișnuit în cultura evreiască. Dacă ar fi să comparăm astfel, în genealogia lui Matei de la David (aprox 950 î.H) la Hristos sunt 28 de generații, deci media de vârstă a nașterii următorului descendent este de $950:28=33$ ani – ceea ce este posibil. În genealogia după Luca de la David la Isus sunt 43 de generații, deci media de vârstă de care vorbim este de $950:43=22$ de ani – ceea ce este posibil. În lumina acestor calcule, Maria avea în jur de 22 de ani, iar Iosif în jur de 33 de ani la momentul nașterii lui Isus, pentru a se respecta tiparul genealogic al fiecăruia.

Sunt deci două posibile explicații: fie Matei omite intenționat anumite generații pentru a ajunge la repetiția cifrei 14, fie cele două genealogii au un tipar genealogic distinct, și anume: ascendenții Mariei aveau copii mai la tinerețe, iar ascendenții lui Iosif mai spre bătrânețe.

Dacă ar fi să analizăm prima variantă ea ridică niște întrebări serioase. Înțelegem de ce Matei îl omite pe ADMIN. Se poate înțelege o aproximație pentru a ajunge la o cifră apropiată de 14. Dar dacă omite de la Iosia la Iosif peste 10 generații atunci nu mai putem vorbi de aproximație ci de omitere premeditată. Și atunci ce relevanță mai avea paralela cu 14? Matei minte de dragul unei paralele? Oare everii nu aveau acces la cărțile neamurilor și oare Matei nu putea fi verificat? Își permitea el în contextul evreiesc o asemenea omisiune? Puțin probabil.

Varianta a doua poate sta în picioare. Ea ne deschide spre explorare un univers fascinant. Cel al genealogiilor și al legăturii dintre generații. Linia genealogică a lui Iosif are un specific și la fel și cea a Mariei. Ne amintim că fiecare popor, neam și familie are ceva aparte și că Domnul va judeca neamurile. Există legături între generații, lucruri care se transmit mai departe la urmași și sunt înrădăcinate în personalitatea acestora. De aceea se vorbește despre psihologia popoarelor.

Vom alege premisa că Matei nu a omis înadins zeci de generații, ci că într-adevăr între Avraam și David, David și strămutarea în Babilon, și respectiv strămutarea în Babilon și Hristos există aproximativ 14 generații. Faptul că este același număr de generații ne indică că aceste puncte identificate de Matei reprezintă niște borne teologice în planul lui Dumnezeu. De asemenea cifra 14 nu este întâmplătoare. E vorba de $14=7 \times 2$, cifra 7 având o semnificație deosebită atât în Vechiul cât și în Noul Testament. Avem 7×2 de TREI ori, deci $7 \times 2 \times 3 = 42$ de generații. Avem 7×6 , deci de șase ori 7 generații, avem 6 septade ca să vorbim în limbajul săptămânilor din Daniel capitolul 9. Hristos inaugurează cea de-a 7-a septată. Prin armonia identificată Matei pare să iniste pe aceste BORNE teologice din planul lui Dumnezeu:

- a. AVRAAM
- b. DAVID
- c. STRĂMUTAREA ÎN BABILON
- d. HRISTOS

A) AVRAAM - marchează **ÎNCEPUTUL**, primul pas făcut de Domnul în implementarea planului de răscumpărare a omenirii. Înainte de Avraam îl avem pe NOE și potopul. NOE și POTOPUL sunt evenimente importante care dau SENS istoriei de după cădere. Prin istoria potopului aflăm două lucruri fundamentale:

- Prin alungarea lui Adam din Eden Domnul nu a anulat judecata ci doar a amânat-o. Judecata va veni, și va veni fără milă și totală asupra întregului pământ.
- Dar există speranță în fața acestei Judecăți viitoare. Salvarea lui NOE din fața judecății lui Dumnezeu ne arată clar că există MĂNTUIRE desăvârșită din fața pedepsei. Cel care umblă cu Dumnezeu va fi slavat de Însuși Dumnezeu din fața judecății divine.

După ce a clarificat aceste două elemente fundamentale, Domnul ÎNȚIAZĂ prin AVRAAM un plan al răscumpărării. Domnul îl alege pe Avraam. Avraam este tatăl tuturor celor credincioși. El detaliază ce înseamnă să umblăm cu Dumnezeu. El clarifică ce fel de CREDINȚĂ trebuie să aibă omul pentru a fi îndreptățit. El marchează și începutul revelării de Sine prin istoria lui Israel. Avraam este tatăl tuturor evreilor. Domnul își alegea un popor care să îi poarte Numele între Neamuri și prin istoria căruia Domnul vroia să se reveleze și să pregătească venirea lui Mesia. Avraam este și depozitarul unor promisiuni incredibile: că el și sămânța lui vor moșteni lumea pentru eternitate. Pe de o parte Sămânța este Mesia, pe de altă parte toți cei care îi urmează modelul de credință. Toate aceste lucruri ne arată clar că Avraam marchează o bornă de ÎNCEPUT în planul răscumpărării. Și dacă Matei adresează evanghelia unui auditoriu evreiesc, merită să subliniem că Avraam marchează și începutul și alegerea națiunii evreiești.

B) DAVID – marchează **APOGEUL** planului lui Dumnezeu din vechime. Prin David Domnul împlinește promisiunea făcută lui AVRAAM. Prin David, Domnul dă urmașilor lui Avraam țara promisă și prin DAVID Domnul revelează Templul și duce pe Israel în epoca de aur a lui Solomon. Dar David și nu Solomon marchează apogeul. Solomon nu face decât să culeagă din roadele lui David și apoi prin căderea sa spirituală să tragă cu el și pe Israel de la apogeul atins prin David. DAVID marchează apogeul istoriei lui Israel din vechime și împlinirea dimensiunii pământești a promisiunii făcute lui Avraam (vezi Genesa 15).

C) STRĂMUTAREA ÎN BABILON – marchează **DECLINUL** maxim al poporului ales. Din pricina persistenței în păcat, Dumnezeu leapădă pe Israel: legământul este rupt, Templul este dărmat, iar poporul părăsește țara promisă și este dus rob în

Babilon. Dacă Avraam marchează promisiunea că Israel va stăpâni Canaanul, David marchează împlinirea acestei promisiuni, iar strămutarea în Babilon pierderea (temporară) a moștenirii.

- D) **HRISTOS** – Hristos, Unsul, vine după alte 14 generații marcând o nouă bornă esențială din planul de răscumpărare al Domnului și din istoria lui Israel. Dar ce anume marchează această bornă? El marchează **SIMULTAN** un **APOGEU** și un **DECLIN**. El este adevărata Sămânța a lui Avraam și cel pe care David îl prefigura, El este Cel care aduce **MÂNTUIREA** și **MOȘTENIREA** eternă a lui Dumnezeu. Prin EL se intră în stăpânirea moștenirii promise lui Avraam. Dar EL marchează un alt declin în istoria lui Israel, unul mai mare decât cel al robiei babiloniene. Israel avea din nou să fie lepădat și alungat din moștenire. Dar de această dată lucrurile aveau să fie mult mai serioase. Israel este scos din funcție pentru totdeauna. Biserica va prelua până la a doua venire a Domnului rolul de martor al Domnului printre popoare.

Deci bornele teologice A) B) și C), pregătesc înțelegerea bornei teologice reprezentate de lucrarea lui Hristos Însuși. Comentariile autorului marchează aceste borne.

Mai există și o a doua categorie de comentarii. Ele par să vizeze altceva. Ele amintesc o parte din **FEMEILE** care au purtat sămânța mesianică în istorie:

- Fares și Zara din **TAMAR**
- Boaz din **RAHAB**
- Obed din **RUT**
- Solomon din **VĂDUVA LUI URIE**

De ce din toate femeile care au purtat sămânța mesianică, Matei le amintește pe Tamar, Rahav, Rut și Bet-Șeba. Cred că prezența celor 4 femei în genealogie asociază două teme: Neamurile și **HARUL**. Într-adevăr, Rahab era o canaanită, Rut o Moabită, iar Bat-Șeba văduva lui Urie **HETITUL**. Faptul că Domnul include în genealogia davidică și mesianică **FEMEILE** dintre Neamuri, e un semn că Neamurile sunt incluse în planul Său, că lucrarea lui Mesia este și pentru **NEAMURI**. Și acest lucru Domnul l-a spus de la început, de când l-a chemat pe Avraam, de când i-a promis: *Toate neamurile pământului vor fi binecuvântate în sămânța ta!* Profețiile din cartea Isaia confirmă că venirea lui Mesia nu este doar pentru Israel ci și pentru Neamuri (vezi comentariile cărții Isaia). Dar cele 4 femei evidențiază și **HARUL** nespus de mare al Domnului. Iuda a curvit cu Tamar cumnata sa, Rahab era o prostituată canaanită condamnată la moarte de

sfințenia lui Dumnezeu, Rut era o moabită care în trecut a slujit probabil unor dumnezei străini, iar Bat-Șeba era cea cu care a curvit David și care i-a devenit soție în urma uciderii lui Urie. Cu toate acestea, Domnul IARTĂ și îngăduie ca planul Său să meargă tocmai prin aceste vase întinate, tocmai prin aceste întâmplări marcate de păcat. Domnul iartă păcatul lui Iuda și a lui Tamar, Domnul o primește la El pe Rahav, Domnul o adăpostește pe Rut sub brațele Sale, Domnul iartă pe David și pe Bat-Șeba și face ca Solomon, cel ce avea să zidească Templul să se nască TOCMAI din Bat-Șeba. Și oare David nu mai avea neveste? De ce Solomon s-a născut tocmai din Bat-Șeba? Domnul vroia să transmită un mesaj al harului, al harului fără margini, har care dă peste el și se revarsă deopotrivă peste Israel și peste Neamuri.

Tema harului este reliefată și de strămutarea în Babilon. Deși Israel s-a lepădat de Domnul, Domnul îl păstrează ca **vas istoric**, ca cel care va include linia genealogică mesianică. Deci nu bunătatea și credințioșia lui Israel l-a făcut pe acesta să fie vasul prin care va veni Mesia, ci alegerea suverană a lui Dumnezeu. Deci faptul că Mesia a venit din Israel nu spune NIMIC despre spirtualitatea lui Israel. Pur și simplu planul aducerii lui Mesia în lume se derulează ÎN POFIDA necredincioșiei lui Israel. Acest lucru este esențial în Evanghelia după Matei. Evreii se băteau cu pumnul în piept că ei sunt urmașii lui Avraam, cei aleși de Domnul și cei prin care va veni Mesia. Începând cu genealogia din primul capitol Matei le arată că împlinirea planului lui Dumnezeu prin ei se realizează prin harul lui Dumnezeu și nu din pricina necredincioșiei lor. Planul mesianic se împlinește în pofida necredincioșiei lor.

1:18-2:23 – Nașterea lui Isus – împlinirea Scripturilor și protejarea Pruncului

Cum am menționat deja, personajul cheie al acestui pasaj este IOSIF și nu MARIA. Iosif este cel înștiințat mereu de Domnul și care ia decizii în vederea protejării Pruncului. Iosif, ca TATĂ pământesc, oglindește purtarea de grijă a TATĂLUI ceresc față de Prunc. Narațiunea nașterii și primilor ani de viață ai lui Isus este străbătută de următoarele teme:

- Tema împlinirii Scripturilor
- Tema Neamurilor
- Tema războiului spiritual împotriva Pruncului
- Tema protejării Pruncului

a) Tema împlinirii Scripturilor

Matei insistă în primul rând pe împlinirea Scripturilor. Descendența lui Isus din David era doar un semn. Dar nu era suficient. Isus putea fi autentificat ca Mesia DOAR prin împlinirea

Scripturilor. În contextul nașterii Pruncului, Matei subliniază de cinci ori în mod direct ideea împlinirii Scripturilor:

- 1:22-23 – Fecioara va naște un fiu – **Isaia 7:14**
- 2:4-6 – Mesia se va naște în Betleemul din Iudea – **Mica 5:2**
- 2:15 – Am chemat pe Fiul Meu din Egipt – **Osea 11:1**
- 2:17-18 – Rahela își jălea copiii – **Ieremia 31:15**
- 2:23 – El va fi chemat Nazarinean – (mai multe pasaje din Vechiul Testament)

➤ 1:22-23 – Fecioara va naște un fiu – **Isaia 7:14**

Am comentat pe larg împlinirea acestei profeții când am studiat cartea Isaia (vezi comentariul pe Isaia 7). Profeția a fost rostită în contextul în care Iuda, condusă de Ahaz, era atacată de Israel și Siria. Ahaz își puna încrederea în ajutorul Asiriei. Domnul, prin Isaia, îl cheamă pe Ahaz să se încreadă în El și îi face oferta să ceară un semn. Ahaz respinge calea credinței și alege calea încrederii în vizibil (în Asiria) și spune plin de ipocrizie: nu vreau să cer un semn ca să nu ispitesc pe Domnul. Dar Domnul totuși dă un semn: Fecioara va naște un fiu (Emanuel – Dumnezeu este cu noi) și înainte ca acest prunc să deosebească binele de rău, cei doi vrăjmași ai săi vor fi pustiiți, dar după aceea, Asiria va pustii și pe Iuda. Semnul era menit să fie un SEMN al mântuirii, dar devine un SEMN al judecării. Semnul se împlinește (parțial) în capitolul 8 din Isaia când soția proorocului naște un copil care primește numele de Maher-Șalal-Haș-Baz, care înseamnă: grăbește-te de prădează, aruncă-te asupra prăzii, căci înainte ca pruncul să știe să spună mamă și tată împăratul Asiriei va prăda Samaria și Damascul, după care va pustii și pe Iuda. Este vorba de copilul anunțat în capitolul 7. De această dată el capătă un al doilea nume, un nume care anunță clar judecata. Dar ce s-a întâmplat cu primul nume? El rămâne (vezi 8:10) valabil. Deci copilul are două nume, un NUME al MÂNTUIRII și PROTECȚIEI (Dumnezeu este cu noi) și un nume al JUDECĂȚII (Grăbește-te de prădează!). Numele Mântuirii este valabil DOAR pentru rămășița credincioasă din Israel. Isaia și copiii lui sunt această rămășiță amenințată de restul poporului apostat. Numele judecării se aplică majorității poporului care respinge mesajul lui ISAIA și alege calea umblării prin vedere (încrederea în Asiria).

Astfel, Domnul al cărui SEMN este Pruncul, devine UN LOCAȘ SFÂNT (pentru rămășița credincioasă din Iuda), dar și O PRICINĂ DE POTICNIRE, O STÂNCĂ DE PĂCĂTUIRE pentru cele două case ale lui Israel și O CURSĂ pentru locuitorii Ierusalimului (vezi Isaia 8:14). Domnul este Emanuel doar pentru rămășița credincioasă, dar este Maher-Șalal-Haș-Baz pentru restul națiunii împietrite. Deși Domnul a vrut să fie Emanuel pentru tot ISRAELUL, pentru că

Israel a respins calea umblării prin credință, și a ales calea umblării prin vedere, Domnul devine Maher-Șalal-Haș-Baz pentru restul națiunii.

Iar rămășița credincioasă este prigonită de ceilalți din poporul Domnului. Domnul încurajează rămășița credincioasă:

- Scoateți strigăte de război cât voiți, popoare, căci tot veți fi zdrobite; luați aminte, toți cei ce locuiți departe! Pregătiți-vă oricât de luptă, căci tot veți fi zdrobiți. Pregătiți-vă oricât de luptă, căci tot veți fi zdrobiți. Faceți la planuri cât voiți, căci nu se va alege nimic de ele! Luați la hotărâri cât voiți, căci vor fi fără urmări! CĂCI DUMNEZEU ESTE CU NOI! Așa mi-a vorbit Domnul când m-a apucat mâna Lui și m-a înștiințat să nu umblu pe calea poporului acestuia: Nu numiți uneltire tot ce numește poporul acesta uneltire; și nu vă temeți de ce se teme el, nici nu vă speriați! Sfințiți însă pe Domnul oștirilor. De El să vă temeți și să vă înfricoșați. Și ATUNCI El va fi un locaș sfânt...! (Isaia 8:9-14a)

Domnul încurajează rămășița credincioasă acuzată de uneltire, de trădare, presată de vești de război împotriva lor și de tulburările de pe scena politică a vremii. Dar Domnul le garantează că toate aceste tulburări sunt doar MULT ZGOMOT PENTRU NIMIC! Nimeni nu se poate atinge de ei, căci Dumnezeu este cu ei. Dar ca Domnul să rămână cu ei, ei trebuie să se încreadă în Domnul, să se teamă de Domnul și să respingă frica de oameni și de vizibil. Și ATUNCI Domnul va fi pentru ei un locaș sfânt. Și dacă Domnul este CU TINE, cine va fi împotriva ta? Și dacă ești înconjurat cu zidurile de FOC ale sfințeniei și prezenței Lui Dumnezeu, cine se va atinge de tine? Cel rău poate doar să facă MULT ZGOMOT. El nu poate să treacă prin zidurile de foc ale sfințeniei lui Dumnezeu. Dar făcând mult zgomot ne poate speria, ne poate copleși cu frică, ne poate face să renunțăm la încrederea în Domnul și să căutăm soluții în VIZIBIL, și atunci ne îndepărtăm singuri de perimetrul protecției divine. Și în afara acestui perimetru suntem o pradă ușoară a vrăjmașului. Și atunci cheia este să nu băgăm în seamă zgomotul făcut de cel rău, să nu ne lăsăm amenințați și apoi seduși de vizibil, ci să alegem calea credinței. Să alegem să credem în protecția Celui nevăzut. De El trebuie să ne temem, de El trebuie să ne înfricoșăm!

În capitolul 9 din Isaia, profetul ne vorbește de un alt PRUNC:

- Căci un COPIL ni s-a născut, un FIU ni s-a dat, și domnia va fi pe umărul Lui; Îl vor numi Minunat, Sftenic, Dumnezeu tare, Părintele veșnicilor, Domn al păcii. El va face ca domnia Lui să crească, și o pace fără sfârșit va da scaunului de domnie al lui David și împărăției lui, o va întări și o va sprijini prin judecată și neprihănire, de acum și în veci de veci: iată ce va face râvna Domnului oștirilor. (Isaia 9:6-7)

Pornind de la Copilul din capitolul 7-8, profetul glisează către un Copil care nu poate fi decât Mesia. Copilul lui Isaia este o prefigurare a lui Mesia. Într-adevăr, profeția se împlinește

parțial prin copilul lui Isaia căci soția proorocului nu era fecioară. Dar Mesia avea să se nască din fecioară, și deși va veni să aducă mântuire lui Israel, el va aduce mântuire doar rămășiței credincioase. El va chema poporul la încrederea în Domnul, dar poporul va alege calea trăirii prin credință și îl vor respinge pe Mesia. Ei vor avea parte de judecata divină. Domnul va fi doar cu rămășița credincioasă din Israel.

➤ 2:4-6 – Mesia se va naște în Betleemul din Iudea – **Mica 5:2**

Al doilea citat din Scriptură este rostit de mai marii lui Israel. Aceștia știau Scriptura, îl așteptau pe Mesia și au interpretat corect pasajul din Mica. Într-adevăr, pasajul reprezintă o profeție mesianică ce indică LOCUL în care se va naște Mesia. Cu toate că așteptau pe Mesia, nașterea Lui îi surprinde nepregătiți. Iată că trei magi de la Răsărit, ȘTIU că s-a născut un Împărat Iudeilor, dar evreii nu știu. Ei sunt tulburați de această veste. De ce tulburați? Căci și ei așteptau pe Mesia și au fost șocați de vestea că Mesia s-ar fi putut deja să fie născut printre ei. Magii au fost foarte credibili. Căci Irod i-a crezut. Ba mai mult, Irod credea profețiile din Scriptură. Este foarte interesant profilul lui Irod. El crede profețiile din Scriptură dar se luptă conștient împotriva lor. Irod, cu siguranță, creionează profilul anticristic. Vom mai reveni la această temă.

De ce s-a născut Mesia în Betleemul din Iuda? Pentru că de acolo venea și David și acolo a fost uns David cu undelemn de Samuel (vezi 1 Samuel capitolul 16). Mesia, ca fiu al lui David se naște tot în Betleem. De asemenea Betleemul era una din cetățile mici ale lui Iuda (vezi Mica 5:2). Mesia avea să vină cu gloria ascunsă și ca să moară pentru păcatele poporului. A doua venire a lui Mesia avea să fie în glorie, dar prima în umilință și smerenie. De asemenea este în spiritul Domnului să aleagă lucrurile mici, să lucreze prin cei neînsemnați care sunt smeriți și se văd mici în ochii lor. Domnul astfel alege pe Iosif și Maria și alege neînsemnatul Betleem ca loc al nașterii lui Mesia. Iată ce frumos anunță Mica acest lucru:

- Și tu, Betleeme Efrata, ***măcar că ești prea mic între cetățile de căpetenie ale lui Iuda***, totuși din tine Îmi va ieși Cel ce va stăpâni peste Israel, și a cărui obârșie se suie până în vremuri străvechi, până în zilele veșniciei.

Domnul alege mereu lucrurile mici ale lumii pentru a le face de rușine pe cele mari, Domnul alege lucrurile slabe pentru a le face de rușine pe cele tari și alege pe cei neînvățați pentru a face de rușine pe cei înțelepți și pricepuți. Nu Ierusalimul a fost ales ca loc al nașterii Mântuitorului, ci neînsemnatul Ierusalim. Nu o familie bogată a Fariseilor a fost aleasă ci familia săracă și umilă a lui Iosif și a Mariei. Deci dacă vrei să NU FII ales de Domnul, ci să fii făcut de rușine de El, crede-te mare, puternic și înțelept! Dar dacă vrei să fii ales de El în planul Lui, fii smerit, recunoaște cât de mic, slab și nepriceput ești. Poate erau multe familii care se gândeau că ele ar putea fi leagănul lui Mesia. Dar cu siguranță că Iosif și Maria nu s-au gândit la acest lucru. Ei se vedeau prea neînsemnați și nevrednici pentru o asemenea

misiune și nici nu au îndrăznit să viseze la așa ceva. Iată ce spune Maria când află de alegerea divină:

- Sufletul meu mărește pe Domnul, și mi se bucură duhul în Dumnezeu, Mântuitorul meu, pentru că a privit **spre starea smerită a roabei Sale**. Căci iată că de acum încolo toate neamurile îmi vor zice fericită pentru că Cel Atotputernic a făcut lucruri mari pentru mine. Numele Lui este sfânt, și îndurera Lui se întinde din neam în neam peste cei care se tem de El. El a arătat putere cu brațul Lui, a risipit gândurile pe care le aveau cei mândri în inima lor. A răsturnat pe cei puternici de pe scaunele lor de domnie **și a înălțat pe cei smeriți**. **Pe cei flămânzi i-a săturat de bunătați, și pe cei bogați i-a scos afară cu mâinile goale**. A venit în ajutorul robului Său Israel căci Și-a adus aminte de îndurarea sa – după cum făgăduise părinților noștri, față de Avraam și sămânța lui în veac. (Luca 2:39-56)

Cel care se vede mic, neînsemnat și nevrednic, dar care totuși nădăjduiește în mila și puterea lui Dumnezeu, are parte de protecția și binecuvântarea Celui Atotputernic.

➤ 2:15 – Am chemat pe Fiul Meu din Egipt – **Osea 11:1**

Am ajuns la cea de a treia profetie menționată. Aici pare că Matei speculează, căci este destul de clar în Osea 11:1 că profetul amintește de scoaterea lui Israel din Egipt vorbind la timpul trecut și nu la viitor. Cum se poate ca povestirea a ceva din trecut să fie socotită o profetie privitoare la viitorul glorios al lui Mesia?

- Când era tânăr Israel, îl iubeam, și am chemat pe fiul Meu din Egipt. Dar cu cât proorocii îl chemau, cu atât ei se îndepărtau: au adus jertfe Baalilor și tămâie chipurilor idolești. Și totuși Eu am învățat pe Efraim să meargă și l-am ridicat în brațe; dar nu a văzut că Eu Îl vindecam. I-am tras cu legături omenești, cu funii de dragoste, am fost pentru ei ca cel ce le ridică jugul de lângă gură, M-am plecat spre ei și le-am dat de mâncare. (Osea 11:1-5)

Pasajul se referă în mod clar la scoaterea lui Israel din Egipt. Și nu este o noutate că Israel este numit fiu al Domnului. Israel este numit din Lege întâiul născut al Domnului. Încă de la scoaterea lui Israel din Egipt Domnul Îl numește fiul Său:

- Tu vei zice lui Faraon: Așa vorbește Domnul: Israel este fiul Meu, întâiul Meu născut. Lasă pe Fiul meu să plece ca să-mi slujească. (Exod 4:22-23a)

De ce aplică Matei această profetie lui Mesia? Pentru că sunt mai multe tipuri de profetii. Sunt profetii directe dar sunt și TIPARE profetice. Ieșirea lui Israel din Egipt zugrăvește un tipar

profetic. Isaia 49:3 îl numește pe Mesia: Israelul, Robul în care se va proslăvi Domnul! Mesia, va fi adevăratul Israel și va împlini printre popoare ceea ce Israel nu a reușit să îplinească. Israel a fost ales să fie martor al Domnului printre popoare. Dar Israel a falimentat. Însă Mesia va fi adevăratul Israel care va fi Lumina popoarelor (vezi Isaia 49:6). Și Matei îl prezintă pe Isus ca adevăratul ISRAEL. De aceea Isus parcurge etape similare cu cele parcurse de Israel:

Israel	Isus
Amenințat de foamete se duce în Egipt	Amenințat de Irod se duce în Egipt
La chemarea Domnului este scos din Egipt și dus în țara promisă	La chemarea Domnului este luat din Egipt și dus în țara promisă
Trece Iordanul	Se botează în Iordan
Este încercat în pustie 40 de ani	Este încercat în pustie 40 de zile
Falimentează și nu este o Lumina printre popoare	Rămâne în ascultare și devine lumina lumii

Matei îl zugrăvește deci pe Isus ca adevăratul Israel care îplinește profeția din Isaia 49. De asemenea ne aducem aminte și de traseul lui IOSIF. IOSIF, prototip al lui Mesia este respins de ai săi și dus în Egipt, printre Neamuri. El devine o lumină și o binecuvântare printre Neamuri și prin binecuvântarea adusă de Domnul prin el, Egiptul și Neamurile din jur sunt slavate de la moartea prin înfometare. Și binecuvântarea este așa de mare încât într-un final beneficiază și ai săi care l-au respins. Isus, avea să parcurgă același tipar: respins de ai Săi, avea să ducă binecuvântarea la Neamuri prin Biserică. Și Neamurile aveau să primească Eavnghelia. În cele din urmă și Israel va intra în această mântuire primită mai întâi de Neamuri (vezi Romani 11).

Pruncul Isus vine la ai Săi, dar este respins de ai Săi. Este dus în Egipt ca apoi să se reîntoarcă la ai Săi. Traseul Pruncului Isus este traseul prin care a curs binecuvântarea lui Dumnezeu prin Iosif și anticipează și traseul binecuvântării aduse de bărbatul Isus.

➤ 2:17-18 – Rahela își jălea copiii – **Ieremia 31:15**

A fost o provocare să înțelegem profeția sau mai bine –zis tiparul profetic din Osea 11:1. Dar trebuie să menționăm că înțelegerea lui Osea 11:1 este o sarcină relativ ușoară în comparație cu înțelegerea lui Ieremia 31:15.

Ieremia rostește această profeție în contextul promisiunii reîntoarcerii din robia babiloniană. Din pricina neascultării Israel avea să fie aspru pedepsit, dus în robia babiloniană și trecut prin mari dureri. Oștile babiloniene au ucis mulți princi și ducerea în robia babiloniană a însemnat o imensă durere pentru multe mame din Israel. Dar Domnul promite că această durere va înceta și că Domnul va răscumpăra pe Israel din robie și va pune capăt durerii sale:

- Așa vorbește Domnul: Un țipăt se aude la Rama, plângeri și lacrimi amare: Rahela își plânge copiii, și nu mai vrea să fie mângâiată, căci nu mai sunt!
- Așa vorbește Domnul: Oprește-ți plânsul, oprește-ți lacrimile din ochi; căci truda îți va fi răsplătită, zice Domnul; ei se vor întoarce iarăși din țara vrăjmașului. Este nădejde pentru urmașii tăi, zice Domnul; copiii tăi se vor întoarce în ținutul lor.
- Aud pe Efraim bocindu-se: M-ai pedepsit și am fost pedepsit, ca un junc nedepins la jug; întoarce-Mă Tu, și mă voi întoarce, căci Tu ești Domnul, Dumnezeul meu! După ce m-am întors, m-am căit, și după ce mi-am recunoscut greșelile, mă bat pe pulpă; sunt rușinat și roș de rușine, căci port ocară tinereții mele.
- Îmi este Efraim un fiu scump iubit de Mine? Căci când vorbesc de el, mi-aduc aminte cu gingășie de el, de aceea Îmi arde inima în Mine pentru el și voi avea milă negreșit de el, zice Domnul.
- Ridică semne pe drum, pune stâlpi, ia seama la calea ta, la drumul pe care l-ai urmat...Întoarce-te fecioara lui Israel, întoarce-te în cetățile acestea care sunt ale tale! Până când vei fi pribeagă, fiică rătăcită? Căci Domnul face un lucru nou pe pământ: femeia va peți pe bărbat. (Ier.31:15-22)

Ducerea și întoarcerea din robia babiloniană este un tipar profetic fundamental. El prefigurează lepădarea lui Israel în urma respingerii lui Mesia, precum și mântuirea poporului înainte de a doua venire a lui Mesia (vezi Romani 11). Atât întoarcerea din robia babiloniană, cât și întoarcerea la Hristos din robia împietririi spirituale, avea să aibă loc în urma unor mari dureri prin care va trece poporul Israel, dureri exprimate metaforic prin PLÂNSUL RAHELEI.

Am precizat că ducerea lui Isus în Egipt ne aduce aminte de tiparul binecuvântării purtate de Iosif care prefigurează traseul binecuvântării aduse omenirii de către Mesia. La fel cum respingerea lui Iosif de către ai Săi a adus mari dureri peste Iacov și familia sa, la fel și respingerea lui Mesia de către Israel avea să aducă mari dureri peste Israel. Aceste dureri aveau să culmineze cu nenorocirile ce au avut loc odată cu dărâmarea Ierusalimului din anul 70 d.H.

Aceste dureri sunt prezente și în tiparul profetic din copilăria Pruncului. După ce Isus este dus în Egipt, la Neamuri, mari dureri au venit peste cei din poporul Domnului. Durerile familiilor din Betleem anticipau durerile suferite de poporul evreu din anul 70 d.H.

Este foarte interesant că profeția folosește imaginea metaforică a Rahelei. Acest lucru nu este întâmplător. Rahela a avut doi fii: Iosif și Beniamin. Rahela moare în DURERI când îl naște pe Beniamin și este îngropată la Betleem. Deci Betleemul ne aduce aminte de DUREREA de altă dată a Rahelei. Dar când a plâns Rahela pentru fiii ei? Rahela nu a apucat să plângă ea pentru fiii ei, dar Iacov este cel care a plâns și pentru Iosif și pentru Beniamin. Rahela, a plâns dacă vreți, prin Iacov. Într-adevăr, profeția din Ieremia 31 despre jalea Rahelei este construită pe imaginea jalei lui Iacov pentru Iosif:

- Așa vorbește Domnul: Un țipăt se aude la Rama, plângeri și lacrimi amare: Rahela își plânge copiii, **și nu mai vrea să fie mângâiată**, căci nu mai sunt!
- Și și-a rupt hainele, și-a pus un sac pe coapse, și a jălit multă vreme pe fiul său. Toți fiii și toate fiicele sale au venit ca să-l mângâie, **dar el nu voia să primească nici o mângâiere**, ci zicea: *plângând mă voi pogori la fiul meu în locuința morților*. Și plângea astfel pe fiul său. (Gen.37:34-35)

Rahela plânge pe Iosif prin Iacov. Jalea lui Iacov transmite un ecou profetic către jalea lui Israel în urma respingerii lui Isus, jale care a atins un apogeu în anul 70 d.H și care a străbătut apoi întreaga istorie în marile necazuri prin care a trecut poporul evreu. Dar Rahela își plânge copiii, la plural: deci Rahela îl plânge și pe Iosif și pe Beniamin. În Genesa Rahela îl plânge pe Beniamin tot prin Iacov. Iacov se opune ca Beniamin să se ducă în Egipt cu frații săi. Dar până la urmă îl lasă și acceptă cu mare durere și posibilitatea pierderii lui Beniamin (vezi Gen.43:14). Durerea pentru Iosif marchează momentul respingerii lui Iosif de ai săi, iar durerea pentru Beniamin marchează momentul pocăinței fraților lui Iosif și reprimirii lui Iosif de către ai săi. Am putea propune următoarea interpretare profetică: plânsul Rahelei pentru Iosif prefigurează durerea lui Israel după respingerea lui Mesia, iar plânsul pentru Beniamin, durerea lui Israel înainte de reîntoarcerea lui la Mesia. În Ieremia 31 este un singur plâns. Dar în istoria lui Iacov sunt două momente distincte. În istoria lui Israel sunt de asemenea două momente distincte, separate de perioada neamurilor, perioadă pe care nimeni nu a previzionat-o ca fiind atât de lungă. De aceea, profeții trec imediat de la prima venire, la a doua venire și de la lepădarea lui Israel (momentul plânsului Rahelei pentru Iosif), la reprimirea lui Israel (momentul plânsului Rahelei pentru Beniamin). Și construind pe acest tipar, ultima durere a lui Israel va fi cauzată se pare de anticrist însuși, și această durere va genera pocăința finală a lui Israel. Acest lucru este în armonie cu faptul că inițiatorul genocidului din Betleem, este Irod, un prototip clar al Anticristului.

Deci profeția din Ieremia 31 despre jalea Rahelei nu vizează un singur eveniment, ci un tipar profetic al durerii lui Israel care străbate întreaga istorie. Genocidul lui Irod marchează doar

o fază de împlinire a acestei profeții. Elementele de specificitate a profeției sunt date de localitatea Betleem. Irod ucide toți pruncii din Betleem și din toate împrejurimile lui. Rama ESTE o localitate apropiată din Beniamin care se pare a fost inclusă și ea în genocidul lui Irod. Această fază de împlinire a profeției se împlinește la Betleem, locul morții și durerii Rahelei, și la Rama, localitatea precizată în Ieremia 31. Căci într-adevăr, de ce se precizează tocmai Rama în profeția din Ieremia 31, căci Babilonienii pustiiseră întreaga țară. Răspunsul la această întrebare ni-l dă Matei care include Rama în localitățile în care Irod a operat nemilosul genocid.

Trebuie să evidențiem complexitatea profețiilor din Vechiul Testament. Matei nu operează doar cu profeții punctuale (ca cea din Mica 5:2), ci și cu tipare profetice complexe care adună întreaga Scriptură. Comentariile iudaice de dinainte de venirea lui Isus sunt în spiritul interpretărilor date de Matei. Multe pasaje interpretate ca mesianice de autorii Noului Testament erau dinainte validate ca mesianice de învățații evrei. Un exemplu concret îl avem chiar în Matei capitolul 2, când mai marii lui Israel citează din Mica 5:2. De asemenea, învățații evrei operau cu tipare profetice. Astfel, cărțile istorice din Vechiul Testament, cum le numim noi astăzi, erau incluse de ei în cărțile profetice. Ei au înțeles că prin istoria lui Israel, Dumnezeu creionează tipare profetice pentru vremuri viitoare. De aceea, Matei poate folosi ieșirea lui Israel din Egipt ca tipar profetic pentru scoaterea Pruncului Isus din Egipt (Osea 11:1). Istoria lui Israel creionează tipare profetice, iar profețiile includ de cele mai multe ori MAI multe faze de împlinire a profeției. De regulă o profeție nu se împlinește printr-un eveniment singular, ci prin mai multe evenimente, dintre care unele aflate la mare distanță de timp unele față de altele. Așa este și profeția din Ieremia 31 despre jalea Rahelei. Această profeție se împlinește în întreaga istorie a lui Israel, în diferite etape: ducerea în robia babiloniană, genocidul lui Irod, nenorocirile din anul 70 d.H., necazurile lui Israel din istorie, necazurile lui Israel de la sfârșitul istoriei.

➤ 2:23 – El va fi chemat Nazarinean – (mai multe pasaje din Vechiul Testament)

El va fi chemat Nazarinean! Cine a rostit această profeție? Ce vrea să spună Matei? Matei nu aduce un anume citat din Vechiul Testament. Acest lucru ne sugerează că el are în vedere o temă profetică. Isus a fost numit adesea Isus din Nazaret, iar anumite documente istorice indică faptul că primii creștini au fost numiți adesea nazarineni, de la Isus din Nazaret. Deci faptul că Isus a crescut în Nazaret a fost un element important din viața Mântuitorului. Dar ce profeție împlinește acest element? Sunt mai multe interpretări:

- Interpretarea etimologică insistă pe asemănarea dintre cuvântul Nazaret sau nazarinean cu cuvântul *vlăstar*, care ne amintește de profețiile din Isaia (vlăstarul lui Isai – vezi Isaia 11:1, Isaia 53).
- Interpretarea etimologică subliniază și asemnănarea dintre cuvântul nazarei și cuvântul nazireat. Legea nazireatului fixa o perioadă de dedicare specială față de

Domnul (vezi Numeri 6), iar vasele alese de Domnul în istorie puteau fi chemate la un nazireat permanent (vezi Samson – Judec. 13:5,14). Puterea Domnului l-a părăsit pe Samson când a încălcat legea Nazireatului (vezi Jud.16:16-21). Mântuitorul avea să întrupeze principiul nazireatului, principiul unei dedicări speciale față de Domnul întreaga sa viață. Iar nazireatul Mântuitorului nu a însemnat respectarea acelor reguli exterioare specifice nazireatului, ci respectarea clipă de clipă a esenței nazireatului: o dedicare specială față de Domnul. Mântuitorul a experimentat o relație unică cu Dumnezeu și a trăit fără păcat, rămânând fidel Domnului clipă de clipă. Măncarea Sa era să facă voia Tatălui. El nu a trăit măcar o clipă pentru Sine ci a trăit fiecare clipă a vieții Sale doar pentru Tatăl, doar pentru a face voia Tatălui. A învins toate ispitele și slăbiciunile omenești și a fost credincios până la moarte și încă moarte de cruce.

- Interpretarea geografică ne amintește de profeția din Isaia 9:1-3 care anunța că Mesia își va începe lucrarea din Nord, din Galileea Neamurilor. Nazaretul era în Nordul țării (vezi Matei 4.12-17).
- Interpretarea culturală insistă pe semnificația vremii respective a apartenenței la Nazaret. Nazaretul era în Nord într-o regiune separată de Sud, de Iudeea și Ierusalim, centrul religios al țării. În Nord legăturile cu neamurile erau mai apropiate. De aceea, iudeii din Nord erau adesea disprețuiți și nu erau considerați iudei puri ca cei din Sud. De aici celebra replică a lui Natanael: Poate ieși ceva bun din Nazaret? (Ioan 1:46). Apartenența lui Isus la Nazaret anticipează atitudinea lui Israel față de El și împlinirea profeției care spune: Așa vorbește Domnul, Răscumpărătorul, Sfântul lui Israel, către Cel *disprețuit și urât de popor*...(Isaia 49:7).

În concluzie: din perspectiva lui Matei, Isus nu împlinește doar profeții mesianice punctuale, ci și tipare profetice complexe, și fiecare detaliu al vieții lui Isus este purtător de imagini profetice. Locul în care s-a născut, atacul împotriva Sa, plecarea în Egipt, șederea Sa în Nazaret, nimic nu este întâmplător. Într-adevăr, Matei insistă pe elementele geografice: nașterea în **Betleem**, genocidul de la **Betleem și Rama**, plecarea în **Egipt**, așezarea Sa în **Nazaret**. Nimic nu este întâmplător în viața lui Isus. Iată că și locurile străbătute de Prunc nu sunt deloc întâmplătoare ci adună cu ele împlinirea unor profeții punctuale (Betleem), sau unor tipare profetice (Egipt și Rama) sau unor imagini profetice (Nazaret). E uimitor cum încă de la naștere, toate elementele geografice din copilăria Pruncului adună cu ele zeci de profeții și imagini profetice. Isus a făcut mai mult decât să îplinească niște profeții punctuale și clare. El a împlinit profețiile punctuale și clare, dar el a împlinit și tiparele profetice ale Scripturii, el a împlinit și clarificat prin viața Sa și profețiile mai misterioase și neclare, și a adunat în toate detaliile vieții Sale pământești zeci și sute de imagini și simboluri profetice. Ideea de ÎMPLINIRE este totală, desăvârșită și PESTE așteptările celor din vechime. Isus a ÎMPLINIT Scripturile la un nivel peste

orice așteptare mesianică. Cine se gândea ca Pruncul să treacă și prin Egipt? Cine se gândea că ar fi bine (din perspectiva împlinirii profețiilor) să locuiască în Nazaret? Dumnezeu ne surprinde și împlinește prin Isus MAI MULT decât am fi crezut noi că trebuie împlinit. Este umitor, este fantastic MODUL în care Isus împlinește Scriptura. Este mai mult decât ne-am fi așteptat. Iar acest MAI MULT întărește credința noastră în El, în faptul că Isus este Fiul lui Dumnezeu care a fost Legitim de Scriptura Vechiului Testament. Isus nu împlinește doar un număr finit de profeții. El împlinește ÎNTREAGA Scriptură. Și fiecare detaliu, și fiecare zi din viața lui Isus era o împlinire a Scripturii. Fiecare acțiune de viața lui Isus avea un ecou profetic, avea o dimensiune de împlinire. Să luăm un exemplu. La începutul lucrării Sale, Isus intră în Templu și curăță Templul (Ioan cap.2). Acțiunea întreprinsă de Isus este mai mult decât împlinirea unei profeții singulare. Da, este o profeție în Maleahi care precizează:

- Și deodată va intra în Templul Său Domnul pe care-L căutați: Solul legământului pe care-l doriți; iată că vine – zice Domnul oștirilor. (Maleahi 3:1).

Isus împlinește această profeție dar este cu mult mai mult decât atât. El este ÎMPĂRATUL, a cărui slujbă principală era protejarea și curățirea Casei Domnului. Ca ÎMPĂRAT, el vine să curețe Templul. Prin curățirea Templului, Isus adună cu Sine esența funcției împărătești și toate curățirile Templului realizate de fiii lui David, care prefigurau pe Acel fiu al lui David. Mai mult, râvna Sa specială le aduce aminte ucenicilor de Scriptura care spune: *Râvna pentru Casa Ta mă mistuie*. Acel verset din Psalm capătă ESENȚĂ și VIAȚĂ în ochii ucenicilor când Îl privesc pe Isus cum curăță Templul. Templul este elementul central al planului lui Dumnezeu, iar iubirea față de Domnul se oglindește în râvna pentru Templul Său. Isus ÎNTRUPEAZĂ această realitate. Ca Fiu al Tatălui, nu putea decât să lupte pentru curățirea Casei Tatălui Său. Și am putea continua. Deci prin simpla acțiune de a curăți Templul, Isus adună întreaga teologie despre Casa Domnului revelată în Vechiul Testament. Ideea de ÎMPLINIRE este cu MULT MAI MULT decât împlinirea unui număr finit de profeții punctuale. Sunt sigur că ucenicii își aminteau (sau și-ar fi putut aminti dacă aveau inima deschisă) ZILNIC pasaje, profeții, tipare profetice, imagini sau simboluri din Scriptură, când priveau la Isus. La fel cum și-au amintit de versetul din Psalm la curățirea Templului, la fel își puteau aminti zilnic de zeci și sute de pasaje din Scriptură care se oglindeau în ISUS. În ISUS ideea de ÎMPLINIRE este TOTALĂ, DESĂVÂRȘITĂ, PESTE ORICE AȘTEPTARE OMENEASCĂ. El împlinește fiecare IOTĂ din Scriptură și TOATĂ Scriptură în ansamblul ei.

- Isus împlinește toată Legea morală.
- Isus întrupează toată frumusețea și gloria lui Dumnezeu revelată în Scriptură.
- Isus împlinește toate profețiile punctuale mesianice.
- Isus împlinește toate tiparele mesianice.

- Isus împlinește profețiile mai puțin clare din vechime, care se clarifică în viața Sa.
- Isus adună în viața Sa toate imaginile și simbolurile profetice.
- Fiecare detaliu din viața lui Isus are semnificații și ecouri profetice.
- Isus adună în Sine principiile teologice fundamentale ale Scripturii.
- Isus împlinește TOT ce era de împlinit și duce revelația într-o fază nouă, superioară.

Ideea de profeție și de împlinire a profeției este cu mult mai mult decât credem noi. Noi avem în vedere din cărțile profetice acele profeții punctuale care vorbesc explicit despre Mesia. Dar Domnul vorbește despre Mesia în fiecare, carte în fiecare pasaj din Vechiul Testament. Dumnezeu așează tipare mesianice în fiecare secțiune a Scripturii. Astfel, de la corabia lui Noe, de la jertfirea lui Isaac, de la istoria lui Iosif, de la nașterea lui Moise, de la intrarea în moștenire prin Iosua, de la izbăvirile date de Judecători, până la ultimile profeții din Maleahi, totul este infuzat cu tipare, imagini și simboluri mesianice. Când Isus vine pe pământ, El aduce la viață TOATE aceste tipare mesianice. Fiecare pagină din vechime vorbește despre Mesia. Pe această linie DESĂVÂRȘITĂ a împlinirii merge Matei. De aceea, nu se oprește la profețiile punctuale ca cele din Mica 5:2.

b) Tema Neamurilor

O temă importantă în Evanghelie este tema Neamurilor. Am găsit-o în genealogia din primul capitol și o găsim și în capitolul 2. Matei este singurul evanghelist care îi pomenește pe magi. Apariția magilor este un mister. Dar ei sunt reprezentanții neamurilor. Dar cum i-a călăuzit Domnul prin acea stea și cum au fost ei înștiințați că se naște Mesia, este un mare mister. Matei nu ne dă aceste explicații, dar creează un contrast între Iudei și Neamuri. Iudeii, deși au Scripturile în mâini, sunt tulburați la vestea că s-ar fi născut Mesia. Ei Îl așteptau pe Mesia, dar nu primesc nici o înștiințare din partea lui Dumnezeu, ci primesc acest mesaj prin niște reprezentanți ai Neamurilor. Reprezentanții Neamurilor se așteaptă ca toți Iudeii să știe de nașterea lui Mesia. Ei merg la Ierusalim și întreabă: unde este Împăratul de curând născut al Iudeilor? Dar nimeni nu știe. Toți așteaptă, toți știu Scriptura, dar nimeni nu știe. Cum este posibil așa ceva? Cum este posibil ca cei care știau pe de rost Scriptura să fie străini de eveniment, iar trei persoane dintre Neamuri, trei cititori în stele, să aibe certitudinea nașterii lui Mesia? În cele din urmă citirea în stele era o meserie îndoielnică, condamnată de Lege. Cu toate acestea, magii analizând cerul și stelele, primesc revelația nașterii lui Mesia, iar Iudeii deși țin în mână Scriptura care vorbește explicit și direct despre Mesia, nu primesc nici o revelație. Înseamnă că stelele cerului vorbesc mai clar decât Scriptura? Înseamnă că revelația Vechiului Testament a fost incompletă și săracă? Nicidecum! Revelația Scripturii a fost un far uriaș față de lumânarea reprezentată de revelația generală a lui Dumnezeu. Atunci cum ne explicăm acest contrast? Răspunsul îl găsim la VAS. Mântuitorul se roagă astfel:

Ev. Matei

- Te laud Tată că ai ascuns aceste lucruri de cei înțelepți și pricepuți, și le-ai descoperit pruncilor.

Problema cărturarilor și a fariseilor era că se credeau înțelepți. Cunoștința îngâmfă, ne spune Pavel. Cărturarii studiaseră în amănunt toate profețiile mesianice. Și își spuneau: Noi sigur vom ști când se vor împlini aceste profeții.

Faptul că au studiat, a fost ceva foarte bun. Dar atitudinea cu care au studiat și apoi reacția sufletului lor după ce au studiat nu erau după voia lui Dumnezeu. Dumnezeu mereu ascunde tainele Sale de cei ce se cred pricepuți și înțelepți și le păstrează pentru cei care recunosc cât de puțin știu. Dacă ar fi studiat cu smerenie profețiile ar fi recunoscut cât de complicate sunt și cât de mare nevoie au de lumina de sus, la fiecare pas. Domnul nu este zgârcit în a dăruia lumină și călăuzire. El înștiințează pe Zaharia și Elisabeta, pe păstori, pe Ana și pe Simeon cu privire la nașterea lui Mesia. Dar nu oferă nici o înștiințare marilor preoți, cărturarilor și fariseilor. Observăm că și Simeon și Zaharia știau Scriptura la fel de bine ca ceilalți cărturari. Dar ei erau smeriți. De aceea, Domnul lor le-a putut dăruia lumina de sus. Smerenia te îndeamnă să studiezi mai mult, căci prin ea recunoști cât de puțin știi și cât de mare nevoie ai să fii învățat. Iar studiul făcut în smerenie te conduce la și mai multă smerenie, căci îți descoperă și mai mult complexitatea lucrurilor și ai o perspectivă mai mare asupra ignoranței tale și îți dai seama că ești total dependent de lumina de sus. Deci, așteptarea lui Mesia în smerenie însemna o studiere profundă a Scripturii însoțită de o atitudine de totală dependență de lumina de sus. Și observăm că alături de profețiile scrise, Domnul a intervenit cu înștiințări clare pentru a-i ajuta să înțeleagă că profețiile se împlinesc. Deci nu a fost vorba doar de compararea unei profeții scrise cu o realitate istorică. Alături de acestea două un rol esențial l-a avut înștiințarea din partea lui Dumnezeu (ca cea primită de păstori sau Simeon) și o lumină specială de sus, după cum i-a spus Mântuitorul lui Petru:

- Petru, ferice de tine că nu carnea și sângele ți-au descoperit aceste lucruri ci Tatăl Meu care este în ceruri.

Nu capacitatea rațională și de analiză a lui Petru, nu capacitatea sa de a compara o profeție scrisă cu o realitate istorică au reprezentat SURSA identificării lui Isus cu Mesia, cu lumina venită de sus, care bineînțeles s-a folosit de capacitățile intelectuale ale lui Petru. Capacitatea intelectuală este un cadru și un mijloc cu care operează revelația, dar nu este nicidecum SURSA revelației. Cei mândrii, cei care se cred pricepuți și înțelepți văd sursa revelației înlăuntrul lor: ***Eu am studiat atât, eu știu pe de rost profețiile, eu am multe informații și o capacitate de analiză specială. Deci, sunt sigur că voi înțelege vremurile!***

Pe când atitudinea lui Simeon era alta: *Doamne, deși am studiat atât de mult, îmi dau seama că știu atât de puțin. Îmi dau seama mai mult ca la început cât de puțin știu. Am așa mare nevoie de lumina Ta de sus. Și am nevoie de ea în fiecare zi și în fiecare clipă. Ai milă de mine, Doamne, în fiecare zi! Nu memoria mea, nu cunoștințele mele, nu inteligența mea, nu*

înțelepciunea mea, ci Tu, Doamne, doar Tu, Doamne, doar Lumina Ta de sus! În ciuda faptului că am studiat fiecare iotă din Cartea Ta, mă simt ca un rob care poate fi păcălit oricând și de oricine, și am nevoie de călăuzirea Ta la fiecare pas. Studiul mi-a arătat ca sunt un orb, că sunt prostul proștilor, că sunt un mare ignorant și că nu știu nimic! O, Doamne, cum aș putea eu să deosebesc vremurile? Cum aș putea eu să înțeleg cine este Mesia? Cum aș putea să recunosc pe Mesia? Și profețiile mesianice sunt așa de complicate și par că se contrazic, căci uneori Mesia suferă și este lipsit de strălucire, iar alteori este prezentat în glorie și putere. Doamne, nu știu nimic! Am nevoie, imensă nevoie de Tine! De Lumina Ta! Cum se uită un rob la mâna Stăpânului său până acesta se îndură de el, așa mă uit și eu către scaunul Tău de domnie în fiecare zi până vei avea milă de mine, păcătosul și neștiutorul, și îmi vei dăruia lumina de sus!

Pentru că Simeon, bătrânul și marele învățat, s-a scaldat în această atitudine de Prunc, Domnul i-a putut da lumina cu privire la Mesia. Scriptura este o carte unică. Ea nu se poate înțelege doar prin studiu intens și inteligență și capacitate de analiză. Ea se poate înțelege doar prin revelație. Și la fel și vremurile și împlinirea profețiilor. Este nevoie de revelație nu doar pentru înțelegerea profețiilor dar și pentru identificarea împlinirii lor în istorie.

Magii, pentru că erau princi, au primit mai multă lumină prin citirea în stele, decât înțelepții poporului ales prin citirea în Scripturi! Ce paradox! Magii sunt o mărturie că Domnul vorbește și vrea să vorbească! Problema este la om, problema este la vas! Magii sunt o mărturie că Domnul vorbește ȘI NEAMURILOR. Domnul nu S-a lăsat fără mărturie față de Neamuri. Alături de revelația specială a Domnului (Scripturile) există și revelația generală (creația, conștiința, înștiințările divine). Neamurile au beneficiat de revelația generală a lui Dumnezeu, și prin ea, Domnul le-a vorbit și despre nașterea lui Mesia. La nașterea lui Mesia, în ieslea din Betleem, revelația generală a Domnului (steaua) și revelația specială (profeția din Mica 5:2) se întâlnesc și își dau mâna și rostesc același mesaj: Isus este Mesia!

Deci prezența magilor la Iesle ne arată că Neamurile au fost de la început în planurile Domnului. La fel ne arată și ducerea Pruncului în Egipt. Și aceste imagini prefigurează faptul că Neamurile vor fi mai receptive la Evanghelie decât poporul ales. Magii au ajuns la iesle. Preoții au rămas la Ierusalim. Magii s-au închinat Pruncului. Irod a vrut să îi ia viața. Pruncul a fost amenințat în țara promisă, dar a găsit protecție în Egipt. Toate acestea anticipează ce se va întâmpla cu omul Isus, dar reprezintă și O ÎMPLINIRE a profețiilor. Într-adevăr, tema neamurilor se subordonează temei împlinirii profețiilor. Profeții au anunțat de mult că Mesia va fi respins de ai Săi dar va fi primit cu bucurie de către neamuri.

c) Tema războiului împotriva Pruncului

O altă temă este tema războiului împotriva Pruncului. Pruncul a pășit pe teritoriul Vrajmașului. Pământul este creat de Domnul, dar diavolul este numit stăpânitorul acestei lumi. Și Isus a pășit pe teritoriul inamicului, și inamicul a vrut să îl omoare. Matei nu menționează faptul că nimeni din Betleem nu l-a primit. Pentru o cultură ebraică să închizi ușa unei tinere femei

însărcinate este ceva de neînțeles. La Betleem a fost ceva diabolic, Diavolul era prezent acolo și a stimulat indiferența și egoismul oamenilor de acolo, pentru a închide ușa în nas Mântuitorului. Și apoi, s-a folosit de dragostea de putere a lui Irod și de obsesia sa că cineva îl va detronea pentru a încerca să îl omoare pe Prunc. La fel ca la nașterea lui Moise, cel rău știa că se naște un mare Izbăvitor, și dorea din start eliminarea lui de pe scenă. Este interesant că diavolul nu s-a gândit să îl lase să crească mare și apoi să îl întineze prin PĂCAT. Diavolul a dorit din start eliminarea lui prin moarte fizică. Diavolul lupta împotriva împlinirii profețiilor. Căci dacă Mesia murea ca Prunc însemna o neîmplinire a Cuvântului scris, deci însemna din start înfrângerea lui Dumnezeu. De asemenea, diavolul transmitea un mesaj clar Mântuitorului: ***ai intrat pe teritoriul meu, în lumea pe care eu o controlez! Am să te distrug, am să te omor! Am să te hăituiesc clipă de clipă până am să te nimicesc!*** Pe de o parte, a vrut să omoare, pe de altă parte a transmis un mesaj de amenințare pentru a-L descuraja pe Isus și a-L face să dea înapoi.

Dar oare chiar spera cel rău să îl omoare? Oare nu știa că deși el este stăpânitorul lumii, Domnul este totuși Cel care stăpânește și că NIMIC nu se întâmplă fără voia Sa? Credea cel rău că va reuși să omoare Pruncul? Faptul că a încercat, ne arată că spera să izbutească. Pe ce se baza el?

Observăm că miza era de natură spirituală. Diavolul nu a putut intra pur și simplu într-un vecin din Betleem ca să îl omoare pe Prunc. Sau nu a putut orchestra un accident banal în iesle care ar fi dus la moartea Pruncului. Diavolul s-a folosit de mânia lui Irod pentru a orchestra atacul împotriva Pruncului. Cel rău a putut opera doar în sfera în care i-a îngăduit Domnul. Domnul PUNE LIMITE clare lucrării celui rău. Domnul i-a îngăduit să opereze doar prin Irod. Pe de altă parte, Cel rău s-a folosit de vasele lui. El nu poate intra efectiv în oameni și să facă ce vrea. El operează printr-un om în măsura în care este mai mult păcat în omul respectiv. Irod era plin de păcate. De aceea a fost aliatul său ideal în acest proiect.

Dar dacă Domnul pune limite clare celui rău (vezi Iov capitoul 1-2), și el nu poate opera DECÂT în limitele trasate de Domnul, atunci pe ce miza el în atacul său asupra Pruncului? El miza, la fel ca la Iov, pe variabila umană. El miza că Isus va fi descurajat, sau miza că Iosif va face vreo greșeală. Într-adevăr, vom vedea la următorul punct, că Iosif a fost vasul prin care Domnul a protejat Pruncul. Dar înainte să comentăm acest lucru, să subliniem faptul că de la început Matei ne înfățișează scena unui război. Mesia nu a venit să salveze niște bolnavi. Mesia a venit în mijlocul celui mai cumplit război. Diavolul e vrăjmașul de moarte, iar lumea îl urmează. Diavolul și întreaga lume se vor răscula împotriva Pruncului, și îl vor urmări la fiecare pas pentru a-l omorî sau pentru a-l întina cu păcat. Ura celui rău față de Prunc este evidentă de la nașterea lui. Și războiul va continua până la ultima clipă de umblare a lui Isus pe acest pământ. Isus nu avea să aibă clipă de răgaz sau odihnă pe acest pământ. El avea să fie într-un război permanent. Este adevărat că războiul va avea diferite faze, unele mai intense, altele mai puțin intense, dar războiul avea să fie permanent. Tema războiului împotriva Pruncului se subordonează și ea temei ÎMPLINIRII PROFETIILOR. De la genocidul din timpul nașterii lui Moise, pâna la psalmii

davidici, de la promisiunea din Genesa 3:15 și până la profețiile din Isaia 49-53, întreaga Scriptură anunță războiul Șarpelui împotriva lui Mesia, dar și războiul lui Mesia împotriva Șarpelui (vezi Isaia 11:4 și 1 Ioan 3:8)

Irod este un vas diabolic. Este bine de știut că Irod a fost un erou pentru poporul evreu. El a început de jos și și-a câștigat efectiv tronul după multe lupte și strategii diplomatice. Probabil de aceea a și ținut așa de mult la el. Căci Irod era obsedat de faptul că cei din jur se uneltesc împotriva lui. Din pricina acestei obsesii a făcut multe nebunii și a ucis pe mulți apropiați, chiar pe soția sa și pe unii din copiii săi. Irod este cel care a conceput și implementat planul rezidirii Templului care fusese avariat de Romani când Pompei a atacat Ierusalimul. Irod a consolidat puterea Iudeii prin zidirea a multe cetăți și cazemate. Pe timpul lui Irod s-au realizat în Iudeea construcții fascinante care și acum sunt considerate un mister și capodopere arhitecturale. Și acest IROD, care de origine era edomit, și care ședea pe tron la Ierusalim, acest Irod a urmărit omorârea Pruncului. Observăm că IROD credea Scriptura dar lupta conștient împotriva ei. El s-a folosit de Scriptură pentru a afla locul nașterii lui Mesia. El a crezut că Mesia s-a născut și a luptat conștient împotriva lui. El a lucrat tainic. El nu și-a exprimat intențiile nici față de marii lui Israel și nici față de magi. El i-a chemat în taină pe magi și i-a rugat să îl înștiințeze când găsesc pruncul pentru a veni și el să se închine lui. Irod și-a jucat foarte bine rolul. Aparent, prieten al poporului lui Dumnezeu, ziditor al Templului, și așteptător înfocat al lui Mesia, dar el urmărea CONȘTIENT omorârea lui Mesia și oprirea împlinirii profețiilor. Și când află că magii au plecat, el își dă arama pe față și omoară fără milă toți pruncii din Betleem și din toate împrejurimile Ierusalimului.

Este dificil să observăm aceste lucruri la Irod și să nu ne gândim la Anticrist, cel care va lupta conștient împotriva lui Hristos. Lupta va fi tot împotriva Pruncului. Pruncul mai trăiește pe pământ în Biserica Sa. Pruncul s-a renăscut din punct de vedere spiritual în inima tuturor celor care se încred în El și de ficare dată când se naște în inima unui om, Diavolul urmărește același lucru: omorârea Pruncului. Matei capitolul 2 creionează o paradigmă a unui război care a existat înainte de întruparea lui Hristos și care continuă până la a doua Sa venire. Înainte de întruparea lui Hristos cel rău s-a luptat împotriva venirii Sămânței promise în lume, apoi după întrupare s-a luptat împotriva Sămânței Însăși, ca după Înălțarea lui Isus lupta să continue împotriva rămânerii Sămânței promise în lume prin Biserica Sa. Războiul nu este de fapt îndreptat împotriva Bisericii, ci împotriva Pruncului, împotriva lui Hristos. Nu Iosif sau Maria erau ținta atacului, ci PRUNCUL. Iosif și Maria erau cei care adăposteau Pruncul și purtau Pruncul în lume. Toată această realitate a războiului împotriva Pruncului este ÎMPLINIREA a ceea ce fusese vestit. Într-adevăr, ne aducem repede aminte de două pasaje:

- Vrăjmășie voi pune între tine și femeie, între sămânța ta și sămânța ei. Aceasta îți va zdrobi capul și tu îi vei zdrobi călcâiul. (Gen.3:15)

- În cer s-a arătat un semn mare: o femeie învăluită în soare, cu luna sub picioare și cu o cunună de 12 stele pe cap. Ea era însărcinată, țipa în durerile nașterii și avea un mare chin ca să nască. În cer s-a arătat un alt semn: iată, s-a văzut un mare balaur roș, cu 7 capete, 10 coarne, și 7 cununi împărătești pe capete. Cu coada trăgea după el a treia parte din stelele cerului și le arunca pe pământ. Balaurul a stăut înaintea femeii, care sta să nască, pentru ca să-i mănânce copilul când se va naște. (Apoc.12:1-4)

Balaurul se luptă împotriva Pruncului. Ura Balaurului față de femeie este DIN PRICINA Pruncului. La fel și ura Balaurului față de Biserică este tot din pricina Pruncului:

- Și Balaurul, mâniat pe femeie, s-a dus să facă război cu rămășița semintei ei, care păzesc poruncile lui Dumnezeu și țin mărturia lui Isus Hristos. (Apoc.12:17)

Domnul îi spune lui Samuel când poporul cere un împărat, iar Samuel era tare amărât: *Nu pe tine, ci pe Mine Mă leapădă!* Iar Mântuitorul ne spune atât de clar: *Veți fi urâți de toți, din pricina Numelui Meu.* (Luca 21:17). Și știm că în spatele urii lumii față de Biserică, este ura celui rău față de Biserică. Ura celui rău față de Biserică este din pricina Pruncului care locuiește pe pământ în Biserică. Cel rău luptă împotriva lui Dumnezeu și împotriva lui Hristos. Omul este prins în acest război. El se naște pe scena acestui război. Omul este urât de cel rău pentru că este creat de Dumnezeu și este și mai urât atunci când se aliază cu Dumnezeu și Dumnezeu locuiește în el pe acest pământ. Dar în esența ei, ura celui rău față de noi izvorăște din ura acestuia față de Prunc. El se luptă cu Pruncul din noi!

Oare Anticrist va juca la fel ca Irod? Oare se va arăta mai întâi prietenul poporului lui Dumnezeu și prietenul lui Mesia pentru ca apoi să caute nimicirea Pruncului din inima Bisericii prin prigoană și înșelăciune? Tot ce e posibil. El va intra în Templul lui Dumnezeu dându-se drept Dumnezeu. El va dori să locuiască el în locul Pruncului în inima Bisericii. Și cu siguranță el poate folosi o strategie asemănătoare cu a lui Irod. Oare nu s-a întâmplat așa deja în istoria Bisericii? Oare după trei secole de prigoniri, deodată Roma și statul devin „prietenii” Bisericii, și oferă protecție și favoruri Bisericii? Și se oferă să facă clădiri mari și minunate și să ofere salarii și putere episcopilor? Și Biserica se lasă sedusă de această ofertă și devine coruptă și firească și apoi devine o instituție moartă care prigonește ea rămășița credincioasă. Oare va proceda în chip asemănător Anticristul în lupta sa împotriva Bisericii? Tot ce este posibil.

Mai observăm că cel rău trage prin atacurile lui la carul de slavă al Domnului. Astfel, Matei evidențiază faptul că atacurile celui rău nu au făcut altceva decât să ducă la ÎMPLINIREA Scripturii și a paradigmatelor mesianice. Cel care luptă împotriva împlinirii Scripturii, prin această luptă, nu a făcut decât să ajute la împlinirea profețiilor. Mare este înțelepciunea lui Dumnezeu.

d) Tema protejării Pruncului

Dar capitolul 2 ne înfățișează nu doar războiul diavolului împotriva Pruncului ci și protejarea Pruncului. Deși diavolul este stăpânitorul acestei lumi, cu toate acestea, deasupra sa șade pe tron Dumnezeu, și El stăpânește peste împărăția oamenilor și o dă cui vrea, ne învață cartea Daniel. Dumnezeu pune limite atacurilor celui rău și diavolul nu poate trece peste aceste limite. Dar cum am subliniat deja, războiul este de natură spirituală. Războiul împotriva Pruncului este spiritual. El ia formă fizică (genocidul lui Irod) dar el este de natură spirituală. Diavolul mizează că prin acțiunile sale va face omul să păcătuiască și să se răzvrătească împotriva Edenului. Ca și în grădina Edenului, diavolul nu a putut opera ispita decât în spațiul clar trasat de Dumnezeu. Acolo el a operat ispita și a mizat pe faptul că omul va alege greșit. Și când omul alege greșit, se manifestă mânia lui Dumnezeu, iar puterea celui rău asupra omului crește.

Cu siguranță că diavolul nu putea să îl omoare pe Prunc. Pruncul era păzit zi și noapte de Dumnezeu. Și știm din Evanghelii că de multe ori iudeii au vrut să îl omoare pe Isus, dar El a ieșit pur și simplu din mijlocul lor. Este foarte important să înțelegem MIZA spirituală a atacului celui rău împotriva Pruncului, precum și modul în care Dumnezeu îl apăra pe Prunc. Dacă cel rău inițiază atacul său împotriva Pruncului prin aliații săi de pe pământ (Irod), protejarea Pruncului de către Dumnezeu este prin aliații Săi de pe pământ: Iosif, Maria, magii. Atât Domnul cât și cel rău lucrează prin oameni. Aceasta pare a fi o legitate fundamentală a luptei spirituale de pe pământ. Cu cât inima omului este câștigată de Domnul, cu atât El poate lucra mai mult pe pământ pentru planurile Sale. Cu cât inima omului este sedusă de cel rău, cu atât cel rău poate lucra cu mai multă putere pe pământ. Fiul S-a întrupat. Fiul a devenit OM. Ca OM el trebuia să respecte legitățile spirituale valabile pentru oameni. Fiul trebuia să se supună legităților războiului de pe pământ. Și astfel, protecția lui Dumnezeu față de Prunc nu se manifestă direct și vizibil prin legiuni de îngeri. Cu siguranță că și îngerii au fost implicați și că îngerii au dus înștiințările lui Iosif, dar protejarea Pruncului de către Dumnezeu este prin vasele Sale de pe pământ. Și în acest capitol, vasul principal prin care Domnul Își apără Pruncul este **IOSIF**. Într-adevăr, cum am observat deja, în Matei, spre deosebire de Luca, IOSIF și nu MARIA este în primul plan al narațiunii.

Iată cum îl protejează Domnul pe Prunc:

- Un înger al Domnului i se arată lui **Iosif în VIS** și îi spune să nu se teamă să o ia pe Maria la el.
- Dumnezeu a înștiințat **pe magi în vis** să nu mai dea pe la Irod.
- Un înger al Domnului se arată **în vis** lui **Iosif** și îi spune să fugă în Egipt.
- Un înger al Domnului se arată lui **Iosif în vis**, în Egipt, și îi spune să se întoarcă în țara lui Israel.

- **Iosif** este înștiințat de Dumnezeu în vis și pleacă în părțile Galileii.

Pruncul este protejat prin decizii concrete: fuga în Egipt, reîntoarcerea magilor în țara lor pe alt drum, fuga în Galileea. Cu siguranță că Dumnezeu îl putea proteja pe Prunc acolo în Iudeea, așa cum o face mai târziu în cei 3,5 ani de lucrare publică. Dar acum, Domnul alege calea deplasării în alte teritorii. De ce? În primul rând, pentru ca prin aceste deplasări să se împlinească tiparele profetice. Apoi, în al doilea rând pentru a ne arăta că indiferent dacă Domnul Atotputernic este cu noi, El nu ne dă garanția protejării noastre ÎN ORICE context. Adesea protejarea noastră se va manifesta prin înștiințarea Sa de a FUGI din anumite contexte. El ne poate proteja ÎN ORICE context și de ORICE rău. Însă adesea ne călăuzește să FUGIM din anumite locuri. De aceea, dacă rămânem într-un context dificil, trebuie să o facem sub călăuzirea lui Dumnezeu. De asemenea, să fim deschiși ca Domnul să ne călăuzească să FUGIM de acolo. De aceea, mare grijă în ce bătălii intrăm. Iosia a intrat într-o bătălie care nu era a lui și a fost omorât de arcașii lui Neco. Să intrăm și să rămânem doar în bătăliile în care ne cheamă Domnul. Și nu este un act de lașitate sau de necredință SĂ FUGIM din bătăliile care nu sunt ale noastre și în care Domnul nu ne cheamă. Domnul nu l-a chemat pe Iosif să rămână în Iudeea, ci să fugă din Iudeea. Protejarea Pruncului s-a realizat prin canalul călăuzirii personale. Iosif și magii au primit o călăuzire personală din partea Domnului. Da, și magii au avut un rol important. Mai întâi prin darurile lor, daruri de preț, care au oferit posibilitatea săracei familii să meargă și să se așeze în Egipt. Apoi, prin faptul că l-au ocolit pe Irod. Într-un fel ei și-au riscat viața înșelându-l pe Irod. Da, ei l-au păcălit pe Irod și nu și-au respectat cuvântul dat. Dar și Irod i-a mințit și urmărirea de fapt omorârea Pruncului. Când prigonitorul vrea moartea Pruncului, el trebuie înșelat și păcălit, iar ideea de a fi sincer și onest cu anticristul pare o nebunie.

Domnul va proteja Pruncul prin mai multe modalități. Acum Pruncul este protejat prin familia sa și prin intermediul călăuzirii personale. Cine crede că această călăuzire personală nu este importantă, să ia aminte la modul în care Dumnezeu L-a protejat pe Isus prin Iosif. Sunt momente cheie în bătălia spirituală când călăuzirea personală, directă din partea Domnului, este esențială.

Domnul alege calea VISULUI. De 5 ori Domnul înștiințează prin VIS. Acest lucru nu este deloc întâmplător. Cu siguranță că Matei vrea să ne aducem aminte de IOSIF din Genesa care a fost înștiințat tot prin VISE. Iar cei dintre Neamuri din vremea lui Iosif (paharnicul, pitarul, Faraon) au primit înștiințări tot prin VISE. Acum, Iosif, tatăl lui Isus este înștiințat prin vis, la fel ca și magii din Răsărit. Mama lui Isus, poartă numele MARIA, un nume care nu mai fusese folosit în Vechiul Testament. Și aceasta probabil pentru că lucrarea încredințată MARIEI era cu totul nouă. Dar tatăl lui Isus poartă numele de IOSIF. În Genesa Dumnezeu l-a înștiințat pe IOSIF prin VISE tocmai pentru a PĂZI sămânța lui Avraam și a o păstra în VIAȚĂ:

- Dumnezeu m-a trimis (în Egipt) înaintea voastră ca să vă rămână SĂMÂNȚA VIE în țară și ca să vă păstreze VIAȚA printr-o mare izbăvire. (Gen.45:7)

Iosif din Matei capitolul 1-2 are aceeași slujbă de păstra în viață SĂMÂNȚĂ lui Avraam, iar acum este vorba de acea Sămânță care este Mesia. Și este înștiințat tot prin VISE și fuge tot în Egipt spre protejarea Seminței. Și mai observăm o asemănare:

- Iosif din Genesa, măcar că era neprihănit, este pus într-o situație în care este acuzat pe nedrept de viol. El acceptă însă voia lui Dumnezeu. Ajunge în temniță, dar de acolo este reabilitat și izbăvit de Dumnezeu.
- Iosif, măcar că era neprihănit, este pus într-o situație în care putea fi acuzat pe nedrept că a avut relații sexuale cu Maria înainte de căsătorie. El este înștiințat de Domnul să nu se teamă și acceptă să intre în acest rol. El acceptă voia lui Dumnezeu. Și deși se confuntă apoi cu furia lui Irod, el este păzit și reabilitat de Domnul.
- Și Isus avea să fie pus într-o poziție în care măcar că era neprihănit să fie acuzat pe nedrept de hulă și adulter spiritual. Isus avea să accepte voia lui Dumnezeu și avea să moară pe o cruce. Dar Dumnezeu avea să îl reabiliteze prin învierea din morți.

Iată că Iosif din Genesa, pe de o parte prefigurează pe Mesia, dar pe de altă parte prefigurează și pe Iosif, tatăl lui Isus, care păzește Pruncul. Și la fel cum cheia biruinței din Genesa a fost credința lui Iosif, și acum cheia protejării Pruncului este tot credința lui Iosif. Căci adevăratul scut de protecție a fost nu fuga în altă țară ci credința lui Iosif. Dumnezeu l-a putut înștiința pe Iosif pentru că Iosif umbla cu Dumnezeu și umbla smerit înaintea Lui. Iosif era un om neprihănit ne spune Matei. Iosif auzea vocea Domnului și Iosif s-a încrezut în Domnul și a ascultat vocea Domnului. A crezut și a ascultat de înștiințările Domnului. Și lui Iosif nu i-a fost deloc ușor. Cât de tare și-a complicat el viața venind în ajutorul Pruncului. Iosif era neprihănit. În sfârșit își găsește o logodnică pe care o iubește. Dar apoi urmează vestea ȘOC: află (probabil de la Maria) că este însărcinată. Conform Legii deuteronomice el ar fi trebuit să o dea pe mâna celor care trebuiau să o ucidă cu pietre. Dar Matei ne spune că Iosif face exact opusul Legii: ***Iosif era un om neprihănit și nu voia s-o facă de rușine înaintea lumii; de aceea și-a pus în gând s-o lase pe ascuns.*** Pentru că era un om neprihănit, Iosif la prima vedere încalcă Legea. Ce înseamnă a fi un om neprihănit? Iosif acționa în spiritul Legii. Iosif a înțeles că prin fiecare poruncă Legea oferă niște direcții generale dar trebuie analizată fiecare situație în parte. Pedepsa cu moartea se aplica în situația în care poporul trăia în ascultare de Domnul și unii oameni din popor comiteau adulter, crimă sau se dedau la închinarea la idoli. Dar în vremuri de apostazie generalizată în popor (vremea lui Ilie sau Ieremia) toți trăiau în idolatrie și adulter. Și atunci nu se aplica pedeapsa cu moartea ci tot poporul era chemat la pocăință. În secolul întâi, Israel, în ciuda unei aparente religiozități, traversa o astfel de perioadă. Cei care ar fi omrât-o pe Maria cu pietre erau

niște hoți și tâlhari. Ba mai mult: probabil Maria i-a spus lui Iosif de apariția îngerului. Iosif nu o neagă probabil în totalitate. Pune în calcul că este adevărată. O cunoștea pe Maria și știa că este cu inimă curată înaintea Domnului. Ea poate spunea adevărul. Dar el nu putea fi sigur. Și atunci nu alege nici să o dea pe mâna legiuitorilor, dar nici să rămână cu ea. Alege să o lase pe ascuns. Într-adevăr, Iosif poate ducea o viață liniștită. Dar ce ȘOC a trăit când Maria i-a spus că este însărcinată și că îl poartă în pânțece de la Duhul Sfânt pe Mesia. Și Iosif îl aștepta pe Mesia. Dar nu se gândea că chiar el va fi tatăl lui Mesia. Și o femeie însărcinată într-o lume a curviei și a adulterului să spună că este însărcinată de la Duhul Sfânt suna o mare nebunie. Cine ar fi crezut-o pe Maria? Nici Iosif nu a putut să o creadă. Dar Domnul nu i-a cerut mai mult decât poate duce. L-a înștiințat direct și personal. Și apoi în ce situație a intrat Iosif. A luat la el o femeie însărcinată. Apoi s-a dus cu ea la Betleem, apoi s-a confruntat cu furia lui Irod. A fugit în Egipt. A stat acolo o vreme. S-a reîntors în țară. A fugit din nou în Galileea. Iosif a trăit prin credință și prin această credință a fost păzită viața Pruncului. Iosif a trecut prin multe încercări. Dar Iosif a avut imensa onoare să păzească SĂMÂNȚA PROMISĂ. Oare ne dăm seama cât de importantă a fost slujba lui IOSIF? Cu siguranță a fost MAI MARE ca slujba lui Iosif din Egipt, aceea de a păzi pe urmașii lui Avraam. Putem spune că slujba lui Iosif a fost mai mare și decât cea a lui Moise. Lui Moise i s-a încredințat revelația Vechiului Legământ, pe care a păzit-o și pe care a dat-o poporului. Dar lui Iosif i s-a încredințat Pruncul, Mesia, Fiul, realitatea Noului Legământ prefigurată de palida umbră pe care a slujit-o Moise. Deci, din pricina a ceea ce era PRUNCUL, slujba lui IOSIF a fost una din cele mai mărețe și importante slujbe din istorie.

Și noi asemenea lui Iosif suntem chemați să păzim viața Pruncului, să păzim Hristosul din noi și din frații noștri. Mai bine zis să conlucrăm cu Dumnezeu ca Iosif de altă dată pentru protejarea pruncului. Dar, dacă nu ar fi apărut Pruncul în viața noastră sau a semenilor noștri, viața noastră ar fi fost mai simplă. Dar odată ce am acceptat rolul lui Iosif, viața noastră s-a cam complicat. Am intrat în război și am devenit țintă a vrăjmașului. Dar Domnul este de partea noastră. Partea noastră este smerenia, este credința, este umblarea cu Domnul, este auzirea și ascultarea vocii Sale. Protejarea Pruncului prin Iosif a fost desăvârșită. Cheia a fost perseverența lui Iosif în credință. Atâta vreme cât perseverăm în credință suntem și noi păziți în mod desăvârșit de puterea lui Dumnezeu. La fel ca și Iosif de altădată NU AVEM de ce să ne temem. Să rămânem în credință pentru ca puterea lui Dumnezeu să rămână cu noi. Din această perspectivă putem spune: la fel ca și Iosif, avem o slujbă mai mare decât cea a lui Moise. Moise veghea asupra UMBREI. Noi veghem asupra REALITĂȚII: Hristos.

Dumnezeu ne cheamă să fim ofensivi în războiul spiritual, să luăm cu asalt întunericul prin întruparea și proclamarea Evangheliei. Dumnezeu ne cheamă să trăim cu toată ființa pentru ceilalți. Dar ca să putem face aceste lucruri avem nevoie de pace, de încredințarea faptului că NOI suntem protejați în mod desăvârșit de Domnul. Doar această încredințare că Domnul ne are în mâna Lui, că ne va păzi de căderi spirituale, că ne va purta de grijă, și că orice necaz este limitat și este spre binele nostru, doar așa putem uita de noi înșine spre a ne dăruia celorlalți. Povestea pruncului ne încurajează. Dumnezeu ne va păzi în mod desăvârșit. Putem avea pace.

Putem să uităm de noi. Putem să trăim pentru ceilalți. Domnul va avea grijă de noi. Partea noastră este cea a lui Iosif: credința. Suntem păziți de puterea lui Dumnezeu prin credință. Să veghem deci asupra credinței noastre.

Am observat deja că și această temă a protejării Pruncului se subordonează temei ÎMPLINIRII. Matei aduce câteva citate din Vechiul Testament în aceste două capitole. Dar aceste două capitole adună zeci și zeci de imagini și tipare profetice. Este o împlinire desăvârșită, cu mult mai mare decât împlinirea unui număr de profeții punctuale din vechime. Iată că chiar și numele tatălui lui Isus are rezonanțe profetice. Iată că și faptul că înștiințările au venit PRIN VIS are ecouri profetice. FIECARE DETALIU din viața Pruncului Isus are rezonanțe profetice și adună tipare profetice care străbat întreg Vechiul Testament.

Dumnezeu promisese lui Mesia o protecție specială. Anunțase că va intra în război cu Șarpele, dar anunțase și că Îl va proteja. Și cât de vulnerabil s-a făcut Fiul prin întrupare. Și mai ales când era doar un Prunc, când era așa de dependent de deciziile părinților săi pământești. Fiul a avut încredere DEPLINĂ în Tatăl și a acceptat să se facă atât de VULNERABIL prin întrupare! Cât de mult s-a încrezut Fiul în Tatăl. Cel care domnea peste toate lucrurile, a ales să se întrupeze într-un prunc care nu putea merge și nu se putea deplasa. Și acest lucru, pe teritoriul vrăjmașului. Ce model de încredere în protecția desăvârșită a Tatălui ne oferă Fiul. Fiul a crezut ceea ce Tatăl îi promisese:

1. Cel ce stă sub ocrotirea Celui Preaînalt și se odihnește la umbra Celui atotputernic,
2. zice despre Domnul: „El este locul meu de scăpare și cetățuia mea, Dumnezeul meu în care mă încred!”
3. Da, El te scapă de lațul vânătorului, de ciumă și de pustiirile ei.
4. El te va acoperi cu penele Lui și te vei ascunde sub aripile Lui. Căci scut și pavăză este credințioșia Lui!
5. Nu trebuie să te temi nici de groaza din timpul nopții, nici de săgeata care zboară ziua,
6. nici de ciuma care umblă în întuneric, nici de molima care bântuie ziua în amiaza mare.
7. O mie să cadă alături de tine, și zece mii la dreapta ta, dar de tine nu se va apropia.
8. Doar vei privi cu ochii și vei vedea răsplătirea celor răi.
9. Pentru că zici: „Domnul este locul meu de adăpost!” și faci din Cel Preaînalt turnul tău de scăpare,
10. de aceea nicio nenorocire nu te va ajunge, nicio urgie nu se va apropia de cortul tău.

11. Căci El va porunci îngerilor Săi să te păzească în toate căile tale;
12. și ei te vor duce pe mâini, ca nu cumva să-ți lovești piciorul de vreo piatră.
13. Vei păși peste lei și peste năpârci și vei călca peste pui de lei și peste șerpi. –
14. „Fiindcă Mă iubește – zice Domnul – de aceea îl voi izbăvi; îl voi ocroti, căci cunoaște Numele Meu.
15. Când Mă va chema, îi voi răspunde; voi fi cu el în strâmtorare, îl voi izbăvi și-l voi proslăvi.
16. Îl voi sătura cu viață lungă și-i voi arăta mântuirea Mea.” (Ps.91).

În Psalmul 91 promisiunea Tatălui este clară: protecție desăvârșită spirituală (și fizică – la aspectul fizic sunt mai multe de comentat dar le-am comentat cu alte ocazii) față de vrăjmaș. De această promisiune se bucură orice om. Dacă Dumnezeu este de partea ta, cine va fi împotriva ta? Dar psalmistul împarte psalmul în două. În jumătate din psalm laudă protecția desăvârșită a Domnului, iar în cealaltă jumătate insistă pe condiția ce trebuie să o îndeplinească omul pentru a beneficia de această protecție.

Partea omului	Protecția desăvârșită a Tatălui
• Cel ce <i>stă sub ocrotirea Celui Preaînalt</i> și • <i>se odihnește la umbra Celui atotputernic,</i> • <u>zice despre Domnul</u>: „El este locul meu de scăpare și cetățuia mea, <i>Dumnezeul meu în care mă încred!</i>” • <u>Pentru că zici</u>: „Domnul este locul meu de adăpost!” <i>și faci din Cel Preaînalt turnul tău de scăpare,</i> • Fiindcă <i>Mă iubește</i> – zice Domnul – de aceea îl voi izbăvi; îl voi ocroti, căci <i>cunoaște Numele Meu.</i> • Când <i>Mă va chema</i>, îi voi	Da, El te scapă de lațul vânătorului, de ciumă și de pustiirile ei. 4. El te va acoperi cu penele Lui și te vei ascunde sub aripile Lui. Căci scut și pavăză este credințioșia Lui! 5. Nu trebuie să te temi nici de groaza din timpul nopții, nici de săgeata care zboară ziua, 6. nici de ciuma care umblă în întuneric, nici de molima care bântuie ziua în amiaza mare. 7. O mie să cadă alături de tine, și zece mii la dreapta ta, dar de tine nu se va apropia. 8. Doar vei privi cu ochii și vei vedea

răspunde; voi fi cu el în strâmtorare, îl voi izbăvi și-l voi proslăvi.	răsplătirea celor răi. 10. de aceea nicio nenorocire nu te va ajunge, nicio urgie nu se va apropia de cortul tău. 11. Căci El va porunci îngerilor Săi să te păzească în toate căile tale; 12. și ei te vor duce pe mâini, ca nu cumva să-ți lovești piciorul de vreo piatră. 13. Vei păși peste lei și peste năpârci și vei călca peste pui de lei și peste șerpi.
--	--

Psalmul 91 este o promisiune pentru orice OM, cu atât mai mult pentru Mesia!

Psalmul 22 în schimb este o profeție specială pentru Mesia:

9. Da, Tu m-ai scos din pântecele mamei, m-ai pus la adăpost de orice grijă la țâțele mamei mele;

10. ***de când eram la sânul mamei, am fost sub paza Ta***, din pântecele mamei ai fost Dumnezeuul meu.

Dar mai mult decât atât: protejarea lui Iosif, a lui Moise, a lui David, a lui Ilie, toate acestea perfigurau protecția SPECIALĂ de care avea să aibe parte Mesia.